

Tisk a informace

Soudní dvůr Evropské unie
TISKOVÁ ZPRÁVA č. 9720
V Lucemburku dne 16. července 2020

Stanovisko generálního advokáta ve věci C-352/19 P
Région de Bruxelles-Capitale v. Komise

Generální advokát Bobek zastává názor, že by se k výkladu kritéria bezprostředního dotčení mělo přistupovat otevřeněji

Generální advokát má za to, že se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení, když neuznal aktivní legitimaci Regionu Brusel-hlavní město ohledně schválení účinné látky glyfosátu

Region Brusel-hlavní město podal dne 8. března 2018 u Tribunálu žalobu na neplatnost prováděcího nařízení Komise (EU) 2017/2324¹, kterým se obnovuje schválení účinné látky glyfosátu. Usnesením, které bylo napadeno kasačním opravným prostředkem², Tribunál prohlásil žalobu za nepřipustnou z důvodu nedostatku aktivní legitimace. Tribunál konkrétně rozhodl, že Region Brusel-hlavní město není sporným nařízením *bezprostředně dotčen*. Svým kasačním opravným prostředkem se Region Brusel-hlavní město domáhá toho, aby Soudní dvůr zrušil napadené usnesení, určil, že žaloba na neplatnost podaná žalobcem je přípustná a vrátil věc Tribunálu k dalšímu řízení.

Generální advokát Michal Bobek ve svém stanovisku z dnešního dne dospěl k závěru, že odmítnutím aktivní legitimace Regionu Brusel-hlavní město se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení, když nesprávně vyložil čl. 263 čtvrtý pododstavec SFEU, jakož i řadu ustanovení použitelného sekundárního práva.

Generální advokát Bobek připomíná, že podle čl. 263 čtvrtého pododstavce SFEU může být žaloba podaná fyzickou nebo právnickou osobou proti aktu, který jí není určen, přípustná ve dvou případech. Zaprvé takováto žaloba může být podána za podmínky, že se tento akt dané osoby bezprostředně a osobně dotýká. Zadruhé tato osoba může podat žalobu proti nařizovacímu aktu, který nevyžaduje přijetí prováděcích opatření, pokud se jí bezprostředně dotýká.

V obecné poznámce k pojmu „bezprostřední dotčení“ generální advokát Bobek připomíná, že podmínka bezprostředního dotčení je splněna, pokud může být prokázána existence přímé příčinné souvislosti mezi napadeným unijním aktem a změnou právního postavení žalobce. Podmínka bezprostředního dotčení není splněna v případě dodatečného zásahu unijních orgánů nebo vnitrostátních orgánů, který je způsobilý tuto souvislost přerušit.

Generální advokát Bobek podtrhuje logiku, kterou je vedena judikatura k bezprostřednímu dotčení: „V případě, kdy je akt Společenství orgánem adresován členskému státu, jestliže je jednání členského státu k výkonu tohoto aktu automatické povahy nebo jestliže jsou následky dotčeného aktu jednoznačné, tento akt se bezprostředně dotýká jakékoli osoby dotčené tímto jednáním. Jestliže naopak akt ponechává členskému státu možnost jednat, či nejednat, nebo mu neukládá jednat v určitém směru, dotčené osoby se bezprostředně nedotýká samotný akt, ale konání, či nečinnost členského státu. Jinými slovy, účinky dotčeného aktu nesmí záviset na výkonu diskreční pravomoci třetí osobou, ledaže je zřejmé, že taková pravomoc musí být vykonávána určitým způsobem.“

¹ Prováděcí nařízení Komise (EU) 2017/2324 ze dne 12. prosince 2017, kterým se v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1107/2009 o uvádění přípravků na ochranu rostlin na trh obnovuje schválení účinné látky glyfosát a mění příloha prováděcího nařízení Komise (EU) č. 540/2011 (Úř. věst. 2017, L 333, s. 10).

² Usnesení Tribunálu ze dne 28. února 2019, Région de Bruxelles-Capitale v. Komise (T-178/18)).

Poté, co generální advokát Bobek poukázal na skutečnost, že územní samosprávné celky členských států ze své povahy jednoduše nejsou, jde-li o jejich postavení nepriviligovaných žalobců, jen tak nějakými (soukromými) fyzickými nebo právníckými osobami, zkoumá, jakým způsobem unijní soudy tyto zásady uplatňovaly v minulosti na regiony nebo jiné územní samosprávné celky.

V tomto ohledu generální advokát Bobek poukazuje na to, že judikatura týkající se územních samosprávných celků nasvědčuje tomu, že regionální nebo jiný územní samosprávný celek je unijním aktem dotčen, pokud je nadán pravomocemi, které jsou vykonávány autonomně v mezích vnitrostátního ústavního systému dotčeného členského státu, a daný unijní akt tomuto celku brání ve výkonu těchto pravomocí tak, jak tento uznává za vhodné.

Generální advokát Bobek dodává, že pouhá skutečnost, že má určitý region nějakou pravomoc – coby orgán příslušný pro hospodářské, sociální a environmentální záležitosti na svém území – ve vztahu k záležitosti upravené unijním aktem s obecnou působností, nemůže sama o sobě postačovat k tomu, aby byl uvedený region považován za „dotčený“ ve smyslu čl. 263 čtvrtého pododstavce SFEU. Jinými slovy, regiony nemohou podávat žaloby proti unijním aktům, které se jejich zájmů dotýkají obecně. Je potřeba více než to, a sice přímé omezení při výkonu zvláštní pravomoci svěřené tomuto regionu na ústavní úrovni členského státu.

Generální advokát Bobek v této souvislosti shledává, že kritika vznesená Regionem Brusel-hlavní město, která se týká skutečnosti, že některé jeho argumenty ohledně přípustnosti žaloby byly nesprávně pochopeny, je opodstatněná. Poukazuje na to, že Tribunál svoji analýzu spíše než na to, zda nařízení nebrání Regionu Brusel-hlavní město ve výkonu určitých zvláštních pravomocí, zaměřil na posouzení toho, zda lze účast regionu na povolovacím řízení považovat za dostatečnou ke konstatování existence bezprostředního dotčení.

Generální advokát Bobek tak má za to, že se Tribunál nevypořádal s argumentací Regionu Brusel-hlavní město týkající se skutečnosti, že napadené nařízení mu samo o sobě zabránilo v tom, aby své autonomní pravomoci vykonával dle vlastního uvážení.

Generální advokát Bobek dospěl k závěru, že Tribunál při posuzování podmínky bezprostředního dotčení nesprávně vyložil čl. 263 čtvrtý pododstavec SFEU. Je toho názoru, že napadené nařízení vyvolalo právní účinky, které změnily právní postavení Regionu Brusel hlavní-město přinejmenším ve čtyřech ohledech. Zaprvé navrhovatel nemohl vykonat dle svého vlastního uvážení své autonomní pravomoci za účelem úpravy používání přípravků na ochranu rostlin na svém území. Zadruhé napadené nařízení uložilo belgickým orgánům – včetně Regionu Brusel-hlavní město – povinnost zachovat platnost stávajících povolení po celou dobu nezbytnou k řádnému dokončení řízení o obnovení těchto povolení. Zatřetí napadené nařízení vedlo k zahájení řízení, kterého se Region Brusel-hlavní město musel účastnit a nemohl v něm *de iure* ani *de facto* využít výsady, jež jsou mu přiznány na základě belgické ústavy. Začtvrté napadené nařízení Regionu Brusel-hlavní město rovněž uložilo, aby na základě systému vzájemného uznávání uznal jakékoli povolení vydané členským státem, který patří do téže zóny. Navzdory pochybnostem Regionu Brusel-hlavní město ohledně obecné škodlivosti glyphosátu není tento oprávněn uznání odmítnout, jinak by jednal v rozporu s povinnostmi, které pro něj vyplývají z unijního práva.

Pokud jde o roli regionů a jiných územních samosprávných celků jakožto žalobců před Soudním dvorem EU, generální advokát Bobek zdůrazňuje, že evropské regiony hrají v rámci evropského projektu významnou úlohu. Kromě toho mohou regiony nebo jiné územní samosprávné celky členských států nést odpovědnost za provádění unijního práva v oblastech, které spadají do jejich pravomoci. Ve světle těchto úvah generální advokát Bobek navrhuje, že kdykoli jsou na první pohled územnímu samosprávnému celku členského státu vnitrostátní ústavou svěřeny zvláštní autonomní pravomoci v určité záležitosti, které nemůže vykonávat, jak uzná za vhodné jakožto přímý důsledek unijního aktu, měl by mít tento celek aktivní legitimaci k napadení dotčeného aktu žalobou.

Generální advokát Bobek poukazuje na to, že přespříliš restriktivní tendence při výkladu a uplatňování pravidel o přístupu k unijním soudům je důvodem k obavám. Dodává, že po

kritickém prostudování judikatury unijních soudů, zejména pak četných usnesení Tribunálu, se nelze ubránit pocitu určitého překvapení, s jakým nasazením a invencí docházejí unijní soudy k závěru, že v dané věci nedošlo k bezprostřednímu dotčení, či dokonce že v dané věci neexistuje žádný právní zájem na podání žaloby.

Na závěr uvádí generální advokát Bobek dva strukturální aspekty, které hovoří ve prospěch otevřenějšího výkladu kritérií bezprostředního a osobního dotčení, přinejmenším pro určité kategorie atypických nepriviligovaných žalobců, jako jsou například regiony, ve věcech, jako je projednávaná věc. Jako první důvod uvádí generální advokát Bobek pozměněnou strukturu unijních soudů. Zadruhé generální advokát Bobek argumentuje tím, že složité regulační a technické problémy, které vyžadují poměrně rozsáhlé shromažďování důkazů, znalecké posudky či (vědecké) údaje, by měly být projednávány nejprve po meritorní stránce u soudu prvního stupně, kde budou shromážděny všechny důkazy a informace a vyslechnuti vedlejší účastníci řízení, než bude věc případně předložena Soudnímu dvoru v řízení o kasačním opravném prostředku.

Poté, co generální advokát Bobek dospěl k závěru, že se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení, když prohlásil žalobu v prvním stupni za nepřijatelnou z důvodu, že navrhovatel nebyl *bezprostředně dotčen*, zkoumá ve svém stanovisku, zda jsou splněny ostatní podmínky pro založení aktivní legitimace Regionu Brusel-hlavní město na základě čl. 263 čtvrtého pododstavce SFEU. Navrhuje Soudnímu dvoru, aby rozhodl, že Region Brusel-hlavní město byl sporným opatřením osobně i bezprostředně dotčen a navíc napadl nařizovací akt, který nevyžaduje přijetí prováděcích opatření.

UPOZORNĚNÍ: Soudní dvůr není stanoviskem generálního advokáta vázán. Úlohou generálních advokátů je zcela nezávisle navrhnout Soudnímu dvoru právní řešení věci, která jim je přidělena. Soudci Soudního dvora začínají nyní v uvedené věci rozhodovat. Rozsudek bude vydán později

UPOZORNĚNÍ: K Soudnímu dvoru lze podat kasační opravný prostředek omezený na právní otázky proti rozsudku nebo usnesení Tribunálu. Tento kasační opravný prostředek zásadně nemá odkladný účinek. Je-li kasační opravný prostředek přípustný a odůvodněný, Soudní dvůr rozhodnutí Tribunálu zruší. Pokud stav věci umožňuje jeho rozhodnutí, může Soudní dvůr sám vydat konečné rozhodnutí ve věci. V opačném případě vrátí věc Tribunálu, který je vázán rozhodnutím o opravném prostředku.

Neoficiální dokument pro potřeby sdělovacích prostředků, který nezavazuje Soudní dvůr.

[Úplné znění](#) stanoviska se na internetové stránce CURIA zveřejňuje v den, kdy je generální advokát přednesl.

Kontaktní osoba pro tisk: Balázs Lehóczki ☎ (+352) 4303 5499